

WOJEWODA WIELKOPOLSKI

PS-Le.431.2.3.2018.2

Poznań, dnia 13 sierpnia 2018 r.

Pani
Sabina Szlachetka – Andersz
Kierownik
Ośrodka Pomocy Społecznej
w Bojanowie
ul. Rynek 12
63-940 Bojanowo

W dniach od 14 do 22 maja 2018 r. zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej¹ (zwanej dalej *ustawą o pomocy społecznej*), skontrolował kierowany przez Panią Kierownik Ośrodek Pomocy Społecznej, zlokalizowany pod adresem ul. Rynek 12 w Bojanowie (zwanym dalej „*Ośrodkiem*” lub określany skrótem *OPS*).

Zakres kontroli obejmował prawidłowość przyznawania świadczeń i wydawania decyzji oraz kwalifikacje kadry realizującej zadania pomocy społecznej w Ośrodku w okresie od 1.01.2017 r. do dnia zakończenia kontroli.

Ustalenia pokontrolne szczegółowo opisano w protokole, który został podpisany przez Panią Kierownik w dniu 25 lipca 2018 r.

W wyniku tej kontroli ustalono, co następuje:

Osoby zatrudnione w OPS posiadają wymagane przepisami prawa kwalifikacje. Pani Kierownik oraz Jej Zastępca spełniają wymogi kwalifikacyjne², określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej. Pracownicy³ realizujący w Ośrodku zadania z zakresu pomocy społecznej posiadają właściwe dla zajmowanych stanowisk kwalifikacje formalne oraz wymagany staż pracy.⁴

Gmina Bojanowo, wg stanu na dzień 31.12.2017 r., liczyła 8 769 mieszkańców. W Ośrodku w okresie objętym kontrolą rejonu opiekuńcze obsługiwało 4 pracowników socjalnych, co

¹ J.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1769 ze zm.

² Jw.

³ Tj. osoby zatrudnione na stanowiskach; specjaliści pracy socjalnej, specjaliści pracy z rodziną, pracownika socjalnego, opiekuna i asystenta osoby niepełnosprawnej.

⁴ Tj.: art. 116 ust. 1 pkt 1-3, art. 156 ust. 1a ustawy o pomocy społecznej; załącznik nr 3 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 17 maja 2018 r. w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. poz. 936) tabela IIF dział III Jednostki organizacyjne pomocy społecznej (...), stanowiska pomocnicze i obsługi, poz. 22, 25, 44, 62, 59.

oznacza, że w odniesieniu do liczby ludności gminy Ośrodek zatrudniał 1 pracownika socjalnego na 2 192 mieszkańców gminy. Powyższy stan był niezgodny z wymogiem określonym w art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej, który stanowi, iż: *ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny na 2 tys. mieszkańców nie mniej jednak niż trzech pracowników socjalnych.*” Jednocześnie w trakcie kontroli zapewniła Pani Kierownik, że stan ten jest przejściowy, spowodowany absencją piątego pracownika i ma się zmienić od czerwca 2018 r.

Ocena prawidłowości przyznawania świadczeń i wydawania decyzji w dokumentacji 69 wybranych losowo klientów OPS, w tym w zakresie 63 spraw zakończonych decyzjami administracyjnymi w okresie objętym kontrolą wykazała:

- brak uchybień w sposobie realizacji zadań z zakresu: kierowania mieszkańcami gminy do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za te osoby, udzielania schronienia, sprawienia pogrzebu, przyznania zasiłku na pokrycie strat poniesionych w wyniku zdarzenia losowego.

W odniesieniu do pozostałych spraw:

- w badanym materiale nie stwierdzono przypadków niezasadnego przyznania pomocy oraz nieprawidłowości w naliczaniu świadczeń pieniężnych;
- we wszystkich skontrolowanych sprawach umożliwiono stronie czynny udział w prowadzonym postępowaniu administracyjnym zgodnie z art. 10 Kpa;

W odniesieniu do wydanych decyzji stwierdzono, iż:

- wszystkie kontrolowane decyzje posiadały podstawę prawną, rozstrzygnięcie, uzasadnienie oraz pouczenie o możliwości i trybie wniesienia odwołania, zgodnie z art. 107 ustawy Kodeks postępowania administracyjnego⁵ (określanej dalej *Kpa*);
- we wszystkich kontrolowanych sprawach stwierdzono brak doprecyzowania przywoływanych przepisów rozporządzenia w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej⁶ (zwanego dalej *rozporządzeniem w sprawie kryteriów dochodowych*)

⁵ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (j.t. Dz. U. z 2016 r., poz. 23 ze zm., j.t. z 2017 r., poz. 1257 ze zm.)

⁶ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 lipca 2015 r. w sprawie zweryfikowanych kryteriów dochodowych oraz kwot świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej (Dz.U. z 2015 r. poz. 1058)

- w podstawach prawnych 6 decyzji dot. zasiłku okresowego, celowego i specjalnego zasiłku celowego stwierdzono niezasadne zastosowanie art. 7 pkt 9 ustawy o pomocy społecznej, odnoszącego się do bezradności w sprawach opiekuńczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, podczas gdy akta klientów nie zawierały informacji o takich problemach w funkcjonowaniu ich rodzin;
- w 5 decyzjach z zakresu zasiłku stałego i okresowego niezasadnie zastosowano art. 9 ustawy o pomocy społecznej, niemający związku z rozpatrywaną sprawą, a dotyczący zasad weryfikowania kryteriów dochodowych w pomocy społecznej;
- w 3 przypadkach w decyzjach znalazły się oczywiste omyłki dot.: przywoływanego numeru zmienianej decyzji (dot. zasiłku stałego), błędu w adresie zamieszkania adresata decyzji (zasiłek okresowy, zasiłek celowy); błędnego powołania się w uzasadnieniu na rygor natychmiastowej wykonalności w decyzji wydanej w oparciu o art. 130 § 4 kpa (2 decyzje z zakresu zasiłku okresowego);
- w odniesieniu do 2 decyzji dot. usług opiekuńczych przy dokumentowaniu odbioru decyzji nie zamieszczono daty, bądź zamieszczona data jest błędna;
- w jednej decyzji z zakresu zasiłku stałego wskazano nieaktualny adres publikacyjny przywoływanego aktu prawnego, w jednej decyzji dot. zasiłku stałego nie przywołano art. 7 ustawy o pomocy społecznej, adekwatnie do faktycznych powodów przyznania pomocy; w jednej decyzji z tego zakresu nie uzasadniono przywołanego rygoru natychmiastowej wykonalności;
- w jednym przypadku w podstawie prawnej decyzji ws. odmowy przyznania świadczenia nie przywołano art. 104 §1 kpa.

Ocena częstotliwości przeprowadzania, zawartości treściowej oraz kompletności wywiadów środowiskowych wykazała:

- podjęcie decyzji o przyznaniu świadczenia poprzedzone było każdorazowo przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego w każdym przypadku określonym ustawą. Przy stałym pobieraniu świadczeń, aktualizacje wywiadów przeprowadzano na zasadach określonych w art. 107 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej oraz w terminach wymaganych

przepisem § 9 rozporządzenia w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego⁷, tj. nie rzadziej, niż co 6 miesięcy.

Jednocześnie w odniesieniu do wywiadów kontrola wykazała:

- w aktach 19 klientów brak wywiadu środowiskowego na kwestionariuszu cz. I, pomimo wieloletniego korzystania ze świadczeń i zmieniającej się sytuacji rodziny;
- w 20 sprawach z zakresu zasiłków stałego, okresowego i celowego w treści wywiadów nie zawarto szczegółowych informacji o sytuacji wnioskodawcy, w tym m.in.: nt. struktury rodziny, wieku poszczególnych członków, sytuacji mieszkaniowej, dochodowej, zdrowotnej, wychowawczej, powodu bezdomności, sytuacji osób współzamieszkujących, prób aktywizowania osób bezrobotnych, statusu spraw przy ubieganiu się o orzeczenie stopnia niepełnosprawności, pomimo, iż informacje te miały kluczowe znaczenie w prowadzonych postępowaniach;
- w 11 sprawach z zakresu zasiłku okresowego, zasiłku celowego i specjalnego celowego stwierdzono brak daty przeprowadzenia wywiadu środowiskowego; w 4 sprawach z zakresu zasiłku okresowego i celowego daty nie umieszczono pod zatwierdzeniem planu pomocy przez Kierownika OPS;
- w 6 sprawach z zakresu zasiłku okresowego i celowego w wywiadach brak podpisu pracownika pod wnioskami pracownika socjalnego;
- w 4 sprawach z zakresu zasiłku celowego w wywiadzie nie wyliczono kryterium dochodowego dla rodziny;
- w 2 sprawach dot. zasiłku okresowego i celowego na wywiadach dokonano poprawek poprzez nadpisanie prawidłowych informacji na błędnych wartościach w sposób utrudniający odczytanie ostatecznych danych;
- w jednym przypadku, w sprawie zakończonej decyzją odmowną, stwierdzono brak analizy obiektywnie trudnej sytuacji zdrowotnej członków rodziny oraz udokumentowania ewentualnie zaproponowanych alternatywnych form pomocy, w tym działań z zakresu pracy socjalnej;
- w jednym przypadku w wywiadzie znalazły się sprzeczne informacje dot. sytuacji rodzinnej i zdrowotnej wnioskodawcy, choć dane te miały kluczowe znaczenie dla ustalenia uprawnień do przyznania pomocy (dot. zasiłku okresowego);

⁷ Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1788) (zwanego dalej *rozporządzeniem w sprawie wywiadu środowiskowego*);

W odniesieniu do kompletności i prawidłowości pozostałej dokumentacji w rozpatrywanych sprawach kontrola wykazała:

- w aktach spraw 51 spraw brak oświadczeń o stanie majątkowym wnioskodawcy wymaganych art. 107 ust. 5b pkt 20 ustawy o pomocy społecznej;
- na załączanych do wywiadu oświadczeniach nt. świadomości konsekwencji posługiwania się nieprawdziwymi informacjami nie umieszczono dat i personaliów składającego oświadczenie;
- na załączanych do sprawy wyciągach dot. historii bezrobocia wnioskodawcy nie zamieszczono daty wygenerowania danych i podpisu pracownika pozyskującego informacje z systemu. W jednym przypadku w aktach sprawy dot. zasiłku okresowego nie udokumentowano statusu bezrobotnego.
- w 8 sprawach z zakresu usług opiekuńczych, OPS nie pozyskał potwierdzenia zgody klienta na udzielenie mu pomocy wnioskowanej przez osobę trzecią, czego wymaga art. 102 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej;
- w 5 sprawach z zakresu zasiłku celowego i celowego specjalnego brak udokumentowania sytuacji zdrowotnej w rodzinie wnioskodawcy;
- w 4 sprawach z zakresu usług opiekuńczych brak potwierdzenia niepełnosprawności wnioskodawcy.

W pojedynczych przypadkach stwierdzono:

- w 2 sprawach dot. zasiłku okresowego i przyznania usług opiekuńczych w aktach brak udokumentowanych źródeł dochodów wnioskodawców;
- w 2 przypadkach w sprawach dot. zasiłku celowego i specjalnego celowego, udokumentowana wysokość dochodu rodziny dotyczyła miesiąca złożenia wniosku, zamiast miesiąca poprzedzającego złożenie wniosku, zgodnie z brzmieniem art. 8 ust. 3 ustawy o pomocy społecznej;
- w jednym przypadku, w sprawie dot. zasiłku okresowego, w dokumentacji brak oświadczenia o prowadzeniu oddzielnego gospodarstwa domowego, gdy wnioskodawca zamieszkuje z innymi członkami rodziny;
- w jednym przypadku, w sprawie dot. zasiłku okresowego, w dokumentacji brak informacji o ewentualnie otrzymywanych alimentach;
- w jednym przypadku, w sprawie dot. zasiłku celowego, w aktach sprawy brak informacji o powodach przyznania stronie pomocy w formie niepieniężnej;

- w jednym przypadku, w sprawie dot. zasiłku okresowego, brak udokumentowania statusu bezrobotnego wnioskodawcy;
- w jednym przypadku, w sprawie dot. zasiłku okresowego, brak udokumentowania sytuacji finansowej, zawodowej i zdrowotnej współzamieszkującego członka rodziny wnioskodawcy;
- w 1 sprawie dot. wynagrodzenia dla opiekuna w 2018 r. wydano decyzję, pomimo iż z zapisu art. 53a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej, w brzmieniu obowiązującym od dnia 3.05.2011 r. wynikało, iż udzielenie tego świadczenia nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

W wyniku powzięcia informacji o ustaleniach kontroli, pisemnie poinformowała Pani Kierownik, iż:

we wszystkich sprawach:

- uzupełniana jest podstawa prawna decyzji o przepisy rozporządzenia w sprawie kryteriów dochodowych adekwatnie do indywidualnego charakteru rozpatrywanej sprawy;
- zweryfikowano poprawność przywoływanych przepisów dot. wykonania decyzji przed upływem terminu do wniesienia odwołania oraz przywoływanie w treści decyzji uzasadnienia zastosowanego rygoru natychmiastowej wykonalności;
- zobowiązano się wyeliminować problem braku dat na wywiadach, oświadczeniach i wykazach, ponadto – na potwierdzeniu odbioru decyzji. Zaopatrzone pracowników w datowniki;
- zobowiązano się do przeprowadzania wywiadów na kwestionariuszu cz. I z większą częstotliwością niż dotąd;
- zadeklarowano zmianę sposobu dokumentowania ustaleń w trakcie wywiadu tak, by w jego treści zawrzeć informacje o strukturze rodziny, źródłach dochodów, opłatach, przebiegu leczenia; pracy socjalnej z rodziną, prawidłowe wyliczenia dochodu i kryteriów dochodowych dla osób i rodzin;
- pracownicy socjalni zwrócą większą uwagę na dokumentowanie faktów mających znaczenie dla ustalenia uprawnień do świadczeń z pomocy społecznej; uzupełnione zostaną brakujące oświadczenia majątkowe, na bieżąco w nowych sprawach, a przy świadczeniach stałych - w trakcie przeprowadzania najbliższych wywiadów aktualizacyjnych.

W sprawach z zakresu zasiłków stałych:

- usunięto z treści podstawy prawnej decyzji niezasadny art. 9 ustawy o pomocy społecznej, zadeklarowano stosowanie adekwatnych do sytuacji wnioskodawcy przepisów ustawy, zweryfikowano aktualność przywoływanych publikatorów aktów prawnych;

W sprawie dot. zasiłku okresowego:

- poprawiono oczywistą omyłkę na decyzji w zakresie błędnego adresu wnioskodawcy.
W sprawach dot. usług opiekuńczych:
- zadeklarowano, iż w przypadku wnioskowania o usługi opiekuńcze przez osoby trzecie każdorazowo pozyskiwana będzie zgoda usługobiorcy;
- zadeklarowano dokumentowanie uzgodnień z klientem w przypadku modyfikacji zaleconego przez lekarza zakresu usług opiekuńczych na wniosek samego zainteresowanego.

Ponadto w sprawie dot. zasiłku celowego, zakończonej decyzją odmowną nr OPS.Ps.4212.174.2018 z dnia 7.05.2018 r. z powodu przekroczenia kryterium dochodowego, poinformowała Pani Kierownik, iż sytuację rodziny poddano ponownej analizie i zdecydowano o przyznaniu pomocy w formie zasiłku celowego specjalnego. Nadto wyjaśniła Pani Kierownik, iż w tej sprawie sprostowano oczywistą omyłkę w adresie, uzupełniono informacje w wywiadzie, skompletowano dowody w sprawie oraz uzupełniono brakujące daty na dokumentach.

Reasumując, uwzględniając działania, jakie podjęła Pani Kierownik do dnia wystosowania niniejszego pisma w celu usprawnienia działania jednostki i uniknięcia błędów na przyszłość oraz po przeanalizowaniu wniesionych przez Panią wyjaśnień wnoszę o:

1. Zapewnienie liczby pracowników socjalnych w Ośrodku zgodnie z wymogami określonymi w art. 110 ust 11 ustawy o pomocy społecznej, również w sytuacjach długotrwałej nieobecności pracowników obsługujących rejony opiekuńcze.
2. Wprowadzenie w życie deklaracji złożonych w czasie kontroli dot. wyeliminowania błędów i usunięcia braków przy redagowaniu decyzji administracyjnych, formalizowaniu ustaleń wywiadu środowiskowego i gromadzeniu materiału dowodowego w poszczególnych sprawach.

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej ma Pani prawo w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszych zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Oczekuję od Pani Kierownik pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń pokontrolnych w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego pisma.

Z up. Wojewody Wielkopolskiego
Zastępca Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej
Monika Donke-Cieślewicz -/-

Otrzymują

- 1) Pani Sabina Szlachetka – Andersz
Kierownik OPS
ul. Rynek 12,
63-940 Bojanowo
- 2) aa.

Informację przygotowała
Alicja Moder – st. inspektor wojewódzki
30.08.2018 r.